Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Lausunto

17.11.2026

EU/891/2025
EU/891/2025-SM-32

Sisäministeriön ja sosiaali- ja terveysministeriön lausunto sosiaali- ja terveysvaliokunnalle jatkokirjelmään UJ 22/2026 vp liittyvistä valiokunnan saamista asiantuntijalausunnoista

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta on pyytänyt kirjallista asiantuntijalausuntoa sisäministeriöltä ja sosiaali- ja terveysministeriöltä koskien valiokunnan saamia asiantuntijalausuntoja jatkokirjelmään UJ 22/2026 vp. Sosiaali- ja terveysministeriö sekä sisäministeriö kiittävät lausunnon antaneita tahoja asiantuntevista näkemyksistä koskien ehdotusta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi unionin pelastuspalvelumekanismista ja unionin tuesta terveysuhkiin varautumista ja reagointia varten.

Asiantuntijalausunnot ovat toimittaneet Etelä-Karjalan hyvinvointialue, Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea, Huoltovarmuuskeskus, HUS-yhtymä, Lapin hyvinvointialue, MIELI Suomen Mielenterveys ry, Pirkanmaan hyvinvointialue, Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitos, Pohjois-Savon hyvinvointialue, Puolustusvoimat, Suomen Punainen Risti, SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry, Säteilyturvakeskus, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Varsinais-Suomen hyvinvointialue sekä Yliopiston Apteekki.

Asiantuntijalausunnoissa suhtaudutaan yleisesti myönteisesti unionin pelastuspalvelumekanismin uudistamiseen ja terveyshätätilanteisiin varautumisen ja vastaamisen vahvistamiseen. Lausunnonantajat tukevat laajasti valtioneuvoston kantaa, jonka mukaan muuttunut turvallisuusympäristö edellyttää koko yhteiskunnan ja kaikki uhkat kattavaa lähestymistapaa sekä varautumista laaja-alaisiin, pitkäkestoisiin ja samanaikaisiin kriiseihin.

Lausunnoissa korostuvat erityisesti jäsenvaltioiden ensisijainen vastuu varautumisesta, kansallisten ja EU-tason toimien yhteensovittaminen, olemassa olevien rakenteiden hyödyntäminen sekä päällekkäisten velvoitteiden ja rakenteiden välttäminen. Lisäksi useissa lausunnoissa pidetään tärkeänä, että rahoitusta voidaan kohdentaa nykyistä laajemmin varautumisen, väestönsuojelun, kriittisen infrastruktuurin suojaamisen, huoltovarmuuden sekä pelastus- ja terveydenhuollon suorituskykyjen vahvistamiseen.

Terveydenhuoltoa ja terveysturvallisuutta koskevissa asiantuntijalausunnoissa korostetaan lääkinnällisten vastatoimien saatavuuden, varastoinnin ja käyttöönoton merkitystä sekä terveydenhuollon operatiivisen toimintakyvyn, henkilöstön osaamisen, koulutuksen, lääkinnällisten evakuointien ja palvelujen jatkuvuuden huomioimista osana varautumista. Lausunnoissa painotetaan myös tarvetta huomioida nykyistä paremmin lääkinnällisten vastatoimien erityispiirteet varastointia, käyttöönottoa, sääntelyä, toimitusketjuja ja ylläpitoa koskevissa ratkaisuissa. Lisäksi kiinnitetään huomiota

Postiosoite **Postadress** **Postal Address**	**Käyntiosoite** **Besöksadress** **Office**	**Puhelin** **Telefon** **Telephone**	**Faksi** **Fax** **Fax**	**s-posti, internet** **e-post, internet** **e-mail, internet**
Sisäministeriö PL 26 00023 Valtioneuvosto	 Kirkkokatu 12 Helsinki	 0295 480 171 +358 295 480 171		 kirjaamo.sm@gov.fi www.intermin.fi

valmiusvarastoinnin pitkäjänteiseen kehittämiseen, kapasiteettien läpinäkyvyyteen, tuotteiden tarkoituksenmukaiseen kierrättämiseen sekä käyttöönoton joustavuuteen erilaisissa terveysuhkatilanteissa. Ministeriöt toteavat, että esitetyt näkemykset ovat lähtökohtaisesti linjassa valtioneuvoston kannan kanssa ja tukevat tavoitetta varmistaa lääkinnällisten vastatoimien tarkoituksenmukainen ja tehokas huomioiminen asetuksen jatkovalmistelussa.

Järjestöjen lausunnoissa korostuvat erityisesti kansalaisyhteiskunnan, vapaaehtoistoiminnan, psykososiaalisen tuen ja yhteisöjen kriisinkestävyyden merkitys sekä haavoittuvassa asemassa olevien väestöryhmien huomioiminen osana varautumista ja kriiseihin vastaamista.

Siviilisotilaallinen yhteistyön merkitys nousee esiin useissa lausunnoissa ja sen edistämistä tuetaan. Lausunnoissa korostetaan, että siviili- ja sotilasyhteistyötä kehitettäessä on varmistettava selkeät roolit ja vastuut sekä terveydenhuollon suojan, riippumattoman humanitaarisen toiminnan ja kansainvälisen humanitaarisen oikeuden periaatteiden toteutuminen. Sisäministeriö sekä sosiaali- ja terveysministeriö toteavat näiden periaatteiden olevan linjassa asetusehdotuksen soveltamisalan ja tavoitteiden kanssa.

Sisäministeriö ja sosiaali- ja terveysministeriö katsovat, että asiantuntijalausunnot ovat kokonaisuutena linjassa valtioneuvoston kannan kanssa. Lausuntokierroksella esitetyt näkemykset tukevat valtioneuvoston tavoitteita vahvistaa unionin pelastuspalvelumekanismia, terveysuhkiin varautumista ja koko yhteiskunnan kriisivarautumista. Asiantuntijalausunnoissa esitetyt huomiot ovat hyödyllisiä asetuksen jatkovalmistelun ja mahdollisen toimeenpanon kannalta, ja niitä voidaan huomioida siltä osin kuin ne liittyvät asetusehdotuksen tavoitteisiin, soveltamisalaan ja täytäntöönpanoon.

Johtava asiantuntija Sini Hangaslammi

Kansainvälisten asiain neuvos Ville Korhonen

Liitteet

Jakelu Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta

Tiedoksi Eduskunta, valiokuntaneuvos Päivi Salo
SM SMI Mari Rantanen
SM KP Matti Sarasmaa
SM Timo Kerttula
SM Asseri Kinnunen
SM Kimmo Kohvakka
SM Pauliina Eskola
SM Jaana Söderman
SM Heidi Mäkiprosi
SM Heidi Häikiö
SM Veera Parko
SM KVY
STM Ville Korhonen